

15.6.2021

Lausuntoyhteenvedo:

- 1) valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun asetuksen muuttamisesta
- 2) valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun asetuksen muuttamisesta

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintävirastoa kuultiin muutosasetuksen valmistelun yhteydessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi oikeusministeriön lausuntopalvelu.fi – palvelussa julkaistulla pyynnöllä (VN/7555/2021) lausuntoja valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun asetuksen (VAK-tie-asetuksen muuttamisesta ja valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun asetuksen (VAK-rautatie-asetuksen) muuttamisesta. Muutosasetukset olivat lausuttavissa lausuntopalvelun kautta 31.3.2021 – 27.4.2021 välisen ajan.

Muutosehdotuksista on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: maa- ja metsätalousministeriö, puolustusministeriö, oikeusministeriö, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, ympäristöministeriö, Finntraffic Rail, Liikenne- ja viestintävirasto, Poliisihallitus, Tulli, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Rajavartiolaitos, Säteilyturvakeskus, Väylävirasto, Raidealan neuvottelukunta RAINE, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, DEKRA Industrial Oy, Fenniarail Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Infra ry, Kiwa inspecta Suomi, Kemianteollisuus ry, Logistiikkayritysten Liitto ry, Ratarahiti Oy, Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Suomen turvallisuusneuvonantajat ry, Suomen Varus- tamot ry, Teknisen Kaupan Liitto ry, Testlink Oy, VR-yhtymä Oy, Operail Finland Oy, Posti Oy ja Yhteinen Toimialaliitto ry.

Lausunnonantajat

Lausunnon antoivat 15 tahoa, jotka olivat: oikeusministeriö, puolustusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto, Rajavartiolaitos, Säteilyturvakeskus, Tulli, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ja Teknisen Kaupan Liitto ry sekä Operail Finland Oy ja Posti Oy.

Valtaosalla lausunnonantajista (oikeusministeriö, puolustusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, Rajavartiolaitos, Säteilyturva- keskus, Tulli, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Operail Finland Oy, Posti Oy,

Id Versionumero

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Teknisen Kaupan Liitto ry) ei ollut lausuttavaa varsinaisista asetusmuutoksista tai uusia muutosesityksiä. Tulli totesi, että esityksessä ei ole toimivaltuuksiin tai valvontakäytäntöihin vaikuttavia esityksiä ja että se huomioi asetuksen edellyttämät muutokset valvontahenkilöstönsä koulutuksessa.

Liikenne- ja viestintävirasto ehdotti VAK-rautatieasetuksen 9 § 1 momentin 7 kohdan uudelleenmuotoilua johtuen raideliikennelain (1302/2018) soveltamisalasta. Jatkokäsittelyssä ilmenneiden eri vaihtoehtojen myötä ja lakitekniikan syiden takia muutosta ei sisällytetä tähän asetusmuutokseen vaan asian käsittelyn arviointi siirretään vaarallisten aineiden kuljetuksesta (VAK) annetun lain kokonaisuudistus -hankkeeseen.

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry totesi lausunnossa, että onnettomuusilmoituksia koskeva muutos (34 §) pitäisi näkyä VAK-osaamistason kohoamisena, koska Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen kohdan 1.8.5.3 yksityiskohtaisten kriteerien ymmärtäminen edellyttää VAK-terminologian hallitsemista ja edelleen tietyn tasoista VAK-osaamista. Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry nosti esiin onnettomuusilmoituksiin liittyvän valvonnan ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäresursointitarpeen. Kuorman purkajan lisäämisellä asetuksiin (34 §) yhdeksi ilmoituksen antajaksi ei pitäisi olla merkittäviä käytännönvaikutuksia, koska nykyisinkin kuorman purkamisen yhteydessä tapahtuvasta kriteerit täyttävästä onnettomuudesta on täytynyt ilmoittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Liitto nosti esiin onnettomuusilmoituksiin liittyvän valvonnan. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on joutunut tiedustelemaan ilmoitusten perään, esimerkiksi jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on havainnut, että pelastusviranomaisen käyttämässä PRONTO-tietokannassa (Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto) tai mediassa on ollut maininta onnettomuudesta tai vaaratilanteesta, mutta virasto ei ole saanut ilmoitusta asiasta. Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvän turvallisuusneuvonantajan tehtävänä on muun muassa huolehtia, että VAK-kuljetuksessa tapahtuneesta vaaraa aiheuttaneesta tapahtumasta laaditaan onnettomuusselostus. Onnettomuusraporttivelvoitteen täyttymisessä nojaututaan organisaatioiden vastuullisuuteen ilmoitusten toimittamisessa ja yhteiseen tavoitteeseen vastaavien onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Kuljetusten turvallisuuden kehittämisen kannalta on tärkeä, että virasto saa ilmoituksia.

Suomen luonnonsuojeluliitto ehdotti lausunnossaan, että VAK-rautatieasetuksen 9 §:n 3 momenttiin sisällytettäisiin viittaus tekniseen ratkaisuun IRS 40471-3 kohta 5. Liiton mukaan alalla toimitaan standardin mukaan ja siten viittauksen kumoaminen voisi heikentää turvallisuutta. Lakitekniikan syiden takia päädyttiin viittauksen poistamiseen.

Suomen luonnonsuojeluliitto esitti muutosesityksenä, että 34 §:än lisättäisiin velvollisuus ilmoittaa välittömästi onnettomuudesta myös onnettomuuden vaikutusalueen kunnille sekä kunnan ja valtion ympäristö- ja terveysvalvontaviranomaisille. Liitto ehdotti myös, että onnettomuusilmoitus toimitettaisiin edellä mainituille tahoille. Suomen luonnonsuojeluliitto muistutti lausunnossaan Mäntyharjulla 7 päivänä huhtikuuta vuonna 2018

tapahtuneesta onnettomuudesta, jossa säiliövaunusta vuoti huomattava määrä metyyli-tert-butyylieetteriä ympäristöön. Suomen luonnonsuojeluliitto arvioi lausunnossaan, että kemikaalien kuljetukselle tarvittaisiin alustava kuljetusten suurimpien riskien kartoitus välittömien riskien hallintaa varten ja laajempi suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi SOVA, joka liittyy ympäristöministeriön antamaan lakiin viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005). Ympäristöministeriötä informoitiin Suomen luonnonsuojeluliiton lausunnosta. Ehdotusten jatkokäsittelyiden arviointi siirrettiin VAK-lain kokonaisuudistus -hankkeeseen, jossa käsitellään myös tilapäistä säilytystä, VAK-riskien hallintaa ja onnettomuusilmoitusta.